

2. Система економічної безпеки держави / Під заг. ред. д.е.н, проф., заслуженого економіста України Сухорукова А.І. / Національний інститут проблем міжнародної безпеки при РНБО України. – К.: ВД «Стилос», 2009. – 685 с.

3. Моделювання впливу інтеграційних рішень в енергетиці на передумови досягнення сталого розвитку території: монографія / І.І.Гусева, В.В.Дергачева, Н.В.Караєва та ін; за заг. ред. Н.В.Караєвої. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2010. – 364 с.

4. Енергетична стратегія України на період до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/publish/article>.

5. Ризик-менеджмент суб'єктів енергетичного ринку як складова механізму забезпечення енергетичної безпеки : монографія / Н.В. Караєва, І.І. Гусева, В.О. Бараннік, А.О.Савицька. – К.: Софія-А, 2012. – 256 с.

ЕКОНОМІЧНО БЕЗПЕЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Медведовська Т.П., к.пед.н.,

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ

Проблема економічно безпечного розвитку держави набула особливої актуальності внаслідок дії об'єктивних економічних законів та історичних чинників. По-перше, це пов'язано із утворенням на теренах колишнього СРСР самостійних та незалежних держав, які можуть вважатися такими тільки за умови забезпечення економічної безпеки на національному рівні. По-друге, глобальні та інтеграційні процеси, які все більше набирають обертів, передбачають забезпечення гармонійного розвитку національної економіки, захист національних економічних інтересів, внутрішнього ринку і вітчизняного виробника – це безпосередньо стосується питання забезпечення економічної безпеки. Тому, розв'язання означеної проблеми стало пріоритетним завданням для політиків та науковців.

В основі формування засад економічної безпеки лежить процес реалізації інтересів різних суб'єктів економічних відносин. Система інтересів передбачає наступні рівні: національний, регіональний, підприємство, особистість. Такий стан речей дозволяє сформувати один з критеріїв класифікації видів економічної безпеки – за масштабами її забезпечення. Відповідно до нього економічна безпека ділиться на види: глобальна, міжнародна, національна, регіональна, підприємства, особистості [1; 2].

Дослідження теоретичних підходів та систем аналізу економічної безпеки, з одного боку, дозволили стверджувати, що єдиної науково-обґрунтованої системи індикаторів останньої не існує. З іншого боку, спектр показників, які характеризують стан економічної безпеки, має різнорівневий характер: макроекономічні показники (які поділяються на загальні та базові), приватні виробничі показники (на макро- і мезорівні), приватні соціальні показники (які, по суті, стосуються особистості, а саме спрямованості її активності та якості життя) [1–3]. Це дозволяє стверджувати, що існує певна система зв'язків між різними рівнями економічної безпеки, тобто всі рівні взаємозалежні і пов'язані в певній послідовності.

Глобальна економічна безпека, за нашою думкою, – це сукупність заходів, спрямованих на забезпечення сталого світового розвитку, метою якого є досягнення максимальної безпеки та високого рівня життя для кожної особистості, незалежно від нації або національності, при умові збереження світу для майбутніх поколінь.

Тобто, формування інфраструктури з обслуговування глобальної економіки в Україні потребує, по-перше, її інтеграції в європейську та міжнародну систему економічної безпеки, по-друге, формування засад національної безпеки держави.

Поняття «національна безпека» досить швидко увійшло у політичне та суспільне життя України. В Адміністративному Кодексі України під національною безпекою розуміється стан захищеності державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного й оборонного потенціалу України, законних прав та інтересів громадян держави. Справді, проблеми забезпечення

національної безпеки України в останній час стали актуальними, що пов'язано із процесом формування державності [1, с. 24–27].

Стан економічної безпеки України в цілому перебуває в тісній залежності із забезпеченням стійкого розвитку всіх її регіонів. В економічній науці сьогодні існує ще менша визначеність поняття «регіональна економічна безпека», чим «економічна безпека держави». З одного боку, забезпечення економічної безпеки регіонів припускає інтеграцію регіональної економіки з економікою держави, з іншого боку – збереження регіональної незалежності [2–3].

Досягненню економічної безпеки на регіональному рівні перешкоджає ряд невирішених проблем. Так, економічній безпеці регіонів загрожують не тільки правова нерозв'язаність багатьох питань, неврегульованість взаємин регіонів із центральними органами влади, руйнування науково-технічного потенціалу, відсутність системи охорони навколишнього середовища, ріст економічної злочинності, низька професійна компетенція управлінських кадрів регіональних органів керування, але головне – відсутність пріоритетів у їхньому соціально-економічному розвитку. Основним пріоритетом у цьому випадку повинно бути фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку регіону [4–5].

Забезпечення економічної безпеки регіону можливо тільки тоді, коли враховуються інтереси всіх учасників процесу регіонального розвитку – підприємств, галузей, міст, районів. На різних рівнях регіонального розвитку тісно переплітаються економічні, політичні, екологічні й інші інтереси, причому, чим вище рівень регіонального розвитку, тим більше учасників вступає в процес, тим ширше коло інтересів.

Таким чином, з огляду на наявність означених проблем можна зробити наступні висновки:

– по-перше, існує певна ієрархічна декомпозиція економічної безпеки, яка включає наступні рівні: глобальний, міжнародний, національний, регіональний, підприємство, особистість;

– по-друге, між рівнями економічної безпеки існує взаємозв'язок – стан безпеки нижчого рівня ієрархії є передумовою забезпечення безпеки системи вищого рівня;

– по-третє, основою економічно безпечного розвитку держави є економічний потенціал регіонів, ефективному використанню якого перешкоджає наявність об'єктивних загроз і ризиків;

– по-четверте, забезпечення регіональної економічної безпеки повинно здійснюватися на основі запропонованої системи принципів.

Список літератури

1. Губський Б.В. Економічна безпека України: методологія виміру, стан і стратегія забезпечення / Губський Б.В. – К.: Укрархбудінформ, 2001. – 126 с.
2. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян. – К.: Вид-во КВІЦ, 1999. – 128 с.
3. Пономаренко В.С., Клебанова Т.С. Экономическая безопасность региона: анализ, оценка, прогнозирование: Монография / В.С. Пономаренко, Т.С. Клебанова. – Х.: ИНЖЭК, 2004. – 380 с.
4. Карлова Н.П. Механизм финансового обеспечения развития социальной сферы в регионе / Карлова Н.П. // Вестник Донецкого ун-та. – Сер. В. Экономические науки – Вып. 1. – 1999. – № 5. – 10 с.
5. Ермошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення / М.М. Ермошенко. – К., 2001. – 113 с.